

Mottagare

Regeringskansliet

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar (U2025/01933)

Sammanfattning

Mälardalens universitet (MDU) ställer sig övergripande positivt till förslagen i promemorian och de rapporter som utgör underlag för remissen. Remissvaret inleds med en summering av kommentarer på övergripande nivå och följs sedan av mer detaljerade synpunkter på specifika avsnitt.

Tydlighet och transparens gentemot studenterna men bara i vissa avseenden

Universitetet vill framhålla att förslagen sammantaget bidrar till en ökad tydlighet gentemot presumtiva studenter kring vilka utbildningar som omfattas av belastningsregisterkontroller inför antagning. Förslaget om att studenter som begår ett sådant brott som kan leda till nekad antagning ska avskiljas från studierna bidrar även det till en ökad tydlighet samtidigt som det fortfarande är otydligt hur det ska genomföras i praktiken.

Förslaget innebär ett förtydligande gentemot studenterna att belastningsregisterkontroller är en del av det yrke de utbildar sig till. Utifrån den aspekten är det olyckligt att det är olika uppgifter om brott som ska ingå i utdraget beroende på om det ska användas för antagning till utbildning, inför VFU-placering eller för att utfärda legitimation eller anställa en person. De examina som berörs av förslagen blir inte kompletta utan att studenterna kan göra sin VFU och för den kommande yrkesutövningen även få ut sin legitimation efter avslutad utbildning.

Universitetet önskar även ett förtydligande avseende om kontrollerna i belastningsregister kommer att genomföras endast i samband med antagning till berörda utbildningsprogram eller om det ska hanteras återkommande, exempelvis i samband med att studenterna söker kurser inom programmet.

Universitetet ser vidare att förslaget inte stödjer lika behandling av studenter utifrån att det endast omfattar brott registrerade i det svenska belastningsregistret. Brott begångna och lagförda i andra länder kommer inte att framgå, vilket är en begränsning i förhållande till förslagets syfte.

Universitetet ser att de förslag som läggs fram är relevanta utifrån de argument som lyfts men ser också att det fortfarande finns oklarheter och utmaningar. Universitetet ser fram emot kommande förslag utifrån tidigare lämnade remissvar.

Specifika synpunkter på enskilda avsnitt

4.1. Vilka utbildningar som leder till behörighet till vissa yrken inom skolväsendet ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

Universitetet ställer sig bakom utbildningsdepartementets förslag om att även inkludera utbildningar till speciallärare och specialpedagog samt utbildningar enligt VAL-förordningen.

Det är viktigt att antagningsförfarandet till de berörda utbildningarna tydliggörs. Det är också viktigt att det säkerställs att kontrollerna inte försenar antagningsprocessen och därmed riskerar medföra "tomma" platser på utbildningarna. Relaterat till det lyfter universitetet återigen frågan om belastningsregisterkontrollen kan göras innan urval, se vidare avsnitt 4.3.

4.2 Vilka utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom hälso- och sjukvården ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

Utifrån ett tydlighetsperspektiv anser universitetet att det är positivt att samtliga utbildningar som är legitimationsgrundande omfattas av belastningsregisterkontrollen och ställer sig därför bakom förslaget. Samtidigt anser Mälardalens universitet att det är olyckligt att utbildningar som leder till specialistsjuksköterskeexamen saknas i förslaget. En svensk specialistsjuksköterskeexamen leder inte till en ny legitimation och det är inte heller möjligt att hämta ut bevis om specialistkompetens hos Socialstyrelsen utan det är tillräckligt med examen. I sin yrkesutövning ställs dock motsvarande krav på en specialistsjuksköterska som en barnmorska vad gäller registerkontroller. Utifrån det ser universitetet att det skulle bli tydligare om även utbildningar som leder till specialistsjuksköterskeexamen omfattas av kravet på belastningsregisterkontroll för antagning. Universitetet ser även att det finns anledning att utbildningar som leder till socionomexamen också omfattas av kraven om belastningsregisterkontroll inför antagning.

Det är viktigt att antagningsförfarandet till de berörda utbildningarna tydliggörs. Det är också viktigt att det säkerställs att kontrollerna inte försenar antagningsprocessen och därmed riskerar medföra "tomma" platser på utbildningarna. Relaterat till det lyfter universitetet återigen frågan om belastningsregisterkontrollen kan göras innan urval, se vidare avsnitt 4.3.

4.3 Följdändringar behöver göras i högskolelagen och examenstillståndslagen

Universitetet förstår att det finns anledning att vara restriktiv med vilka kontroller som görs och när. Då en sökande som förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott inte kan bli antagen hade universitetet dock önskat att kontrollen omfattade alla sökande inte enbart antagna. Det skulle innebära att det hanterades som en del i antagningsprocessen inför antagning och de studenter som finns med i urvalet är de studenter som kan antas i de fall det blir en ledig plats på en utbildning. Hela registerkontrollen skulle därmed kunna hanteras av UHR i ett steg.

4.4 Avskiljande av studenter som dömts för vissa brott

Universitetet instämmer i att det bör finnas en samstämmighet vad gäller utbildningar som omfattas av belastningsregisterkontrollen inför antagning och utbildningar som ges möjlighet att avskilja en student som dömts för vissa brott.

5. Ingen skyldighet för domstolar att meddela lärosäten om domar som kan leda till avskiljande enligt den nya avskiljandegrunden

Mälardalens universitet förstår de argument som framförs avseende svårigheten för domstolar att meddela lärosätena och att det inte är lämpligt att ge lärosätena tillgång till att löpande kontrollera om studenter har dömts för något brott. Samtidigt anser lärosätet inte att det är rättssäkert att avskiljande av en student som har begått brott är beroende av medstudenter, personal på lärosätet eller de VFU-anordnare som används i utbildningen eller att domen har uppmärksamats i media, på det sätt som det skrivs fram i promemorian.

Det är viktigt att det tydliggörs hur lärosäten ska få kännedom om domar som kan leda till avskiljande, eftersom domstolar inte föreslås ha underrättelseskyldighet och lärosäten saknar löpande tillgång till belastningsregistret.

Delrapport och slutrapport från UKÄ gällande *En översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor*

Universitetet ställer sig bakom det remissvar som tagits fram av SUHF.

Ikraftträdande

Det föreslagna datumet har passerat och delar av förslagen har trätt i kraft genom förordning om ändring i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. Utifrån det finns behov av en ny tidplan för ikraftträdande och universitetet förutsätter att den nya tidplanen medger tid för alla berörda att ställa om.